

POST-HBO OPLEIDING

Forensische
psychiatrie

MENSENKENNIS

Post-hbo opleiding forensische psychiatrie

Initiatief

De post-hbo opleiding is een initiatief van de: Dr. Henri van der Hoeven Stichting (Forum Educatief), Hogeschool van Utrecht, Pieter Baan Centrum, Flevo Future, Reclassering Nederland en de RINO Groep. De opleiding wordt uitgevoerd door de RINO Groep. Een stuurgroep beoordeelt de inhoudelijke ontwikkeling en voortgang van de opleiding. De hoofdopleider is drs. E.J. Kornman.

Inleiding

Werken in de forensische psychiatrie verschilt op wezenlijke punten van het werken in de reguliere hulpverlening aan mensen met psychiatrische problemen:

- Vanuit de cliënt/patiënt gezien kent de hulpverleningsrelatie zowel aspecten van vrijwilligheid als van onvrijwilligheid. Dit vraagt van de forensische werker een specifieke attitude en deskundigheid.
- De veiligheid van zowel de cliënt/patiënt als de werker vraagt voortdurend aandacht, evenals de veiligheid van bestaande of mogelijk toekomstige slachtoffers. De geboden hulp is behalve gericht op de vraag van de cliënt/patiënt daarom ook altijd gericht op het voorkomen van recidive van delinquent gedrag in de toekomst.
- Over elke vorm van hulpverlening moet in toenemende mate verantwoording worden afgelegd. Voor hulpverlening of behandeling in een forensisch kader geldt bovendien dat verantwoord moet worden of en in welke mate afname van het recidiverisico bereikt wordt.
- Onder invloed van overheidsbeleid streven instellingen uit zowel de justitiële, de welzijnssector als de geestelijke gezondheidszorg naar sectoroverstijgende ketenzorg. Dit vraagt van de werkers dat zij de keten-partners kennen en de soms grote verschillen in cultuur en in regelgeving tussen deze partners kunnen overbruggen.

Hulpverlening binnen een justitieel kader heeft dus gevolgen voor de doelstelling van de hulpverlening, voor het methodisch handelen en voor de verantwoording die over de hulpverlening moet worden afgelegd en vraagt om integrale, sectoroverschrijdende samenwerking.

Aspecten van de thema's vrijwilligheid/onvrijwilligheid, veiligheid en verantwoording afleggen worden in elke module op eigen wijze uitgewerkt, maar zijn in elke module herkenbaar. Deze overkoepelende thema's vormen de rode draden door het curriculum. Door de inbreng van de deelnemers zal duidelijk worden dat de thema's voor elke ketenpartner een andere uitwerking nodig hebben. Veiligheid in een penitentiaire inrichting verschilt bijvoorbeeld sterk van die van een reclasseringswerker die een huisbezoek aflegt. Zo verschilt ook de wettelijke regelgeving op onderdelen per ketenpartner.

Overkoepelende thema's	Ketenpartners uit verschillende sectoren			
<i>differentiatie</i>	penitentiair	residentieel	ambulant	reclassering
(on)vrijwillig kader				
veiligheid				
verantwoording				

In de opleiding is dan ook in elke module aandacht voor de specifieke eisen die bovenstaande stelt aan attitude, kennis en vaardigheden van de werker in het forensische veld.

Werkwijze en eindopdracht

De uitvoering van deze opleiding ligt in handen van gespecialiseerde docenten uit de praktijk die in staat zijn om een inspirerende leeromgeving vorm te geven. De docenten verwijzen bij overkoepelende thema's actief naar de andere modules.

Uw eigen praktijk is een belangrijk uitgangspunt bij het aanreiken van kennis, theorie en vaardigheden. Dit geldt ook voor de eindopdracht waarin u het geleerde van elke module integreert met uw werksituatie en met uw persoonlijke leerdoelen. Door de inbreng vanuit de verschillende onderdelen van de ketenzorg wordt niet alleen actieve participatie van de deelnemers bevorderd maar leert u elkaars werk kennen. Samenwerking met de ketenpartners in uw eigen werksituatie wordt op deze wijze gestimuleerd en gefaciliteerd.

Doelgroep

Sociotherapeuten, verpleegkundigen, begeleiders, activiteitenbegeleiders, reclasseringswerkers, maatschappelijk werkers, medewerkers werkzaam bij justitiële instellingen en maatschappelijke opvang kunnen zich voor deze opleiding inschrijven. Bij de selectie wordt gestreefd naar een vertegenwoordiging van zoveel mogelijk verschillende ketenpartners in de opleidingsgroep.

Inhoud

De opleiding omvat 20 lesdagen, verdeeld over 5 leergebieden:

- **Psychiatrie** – Binnen het leergebied psychiatrie leert u om te gaan met mensen met psychiatrische ziektebeelden. Er wordt ingegaan op de verschijningsvorm en de herkenning van ziektebeelden bij forensische cliënten, het afstemmen van uw eigen handelen en het inschatten van mogelijkheden en beperkingen van de cliënten.
Inhoud van deze module: observeren en interpreteren, motiveringstechnieken, classificatiesystemen, schizofrenie en aanverwante stoornissen, stemmingsstoornissen en angststoornissen, omgaan met (dreiging van) suïcide, persoonlijkheidsstoornissen, psychopathie, ADHD en (oppositie) gedragsstoornis, middelenmisbruik en middelenaafhankelijkheid, parafilie
- **Recht** – Binnen het leergebied Recht is er aandacht voor het spanningsveld tussen het juridische denken (gebaseerd op feiten) en het sociaalagogisch denken (gericht op cognities, emoties en gedrag) en hoe daar mee om te gaan. Verschillende ketenpartners in het forensische werkveld worden in kaart gebracht. De rechtsgang van de cliënt/patiënt wordt gevolgd en de rechtspositie van de cliënt/patiënt en die van de hulpverlener ten opzichte van de cliënt/patiënt wordt belicht. Ook binnen de wet- en regelgeving speelt verantwoording van het handelen als hulpverlener een steeds grotere rol.
Inhoud van deze module: strafprocesrecht, strafrecht, delictomschrijvingen, bezoek rechtbank, penitentiair recht en rechtspositie gedetineerden en tbs-gestelden, PIJ-maatregel/Beginselenwet Justitiële jeugdinrichtingen, WGBO/BIG.

- **Beroepsmatig en methodisch handelen** – binnen dit leergebied leert u om te gaan met uw eigen emoties in het werk, zowel naar collega's als naar de cliënt. Thema's als afstand/nabijheid, groepsdynamica, veiligheid, en werken in een team komen aan de orde. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het afstemmen van uw eigen handelen in de omgang met specifieke doelgroepen en met cliënten/patiënten met diverse culturele achtergronden.

Inhoud van deze module: groepsdynamica, omgaan met eigen emoties, werken met verschillende culturen, werken in een team en motiverende gesprekstechnieken

- **Rapportage** – Bij de verantwoording van het handelen als hulpverlener neemt rapportage een belangrijke plaats in. Ondanks grote verschillen per ketenpartner is het voor elke deelnemer belangrijk stil te staan wat er in de rapportage moet worden opgenomen en hoe de rapportage er uit dient te zien. Voorts welke schrijfstijl en formulering functioneel is. Bij het lezen van elkaars rapportage leert u die te begrijpen binnen zijn eigen context en leert u zo elkaars context kennen.

- **Risicotaxatie** – Hier worden de kennis en de vaardigheden geïntegreerd, die u heeft opgedaan in de vorige leergebieden. Risicotaxatie wordt gezien als kerntaak van iedere discipline in het forensische werk. Het inschatten van direct en toekomstig gevaar van de cliënt/patiënt voor zichzelf of voor anderen, staat centraal. U leert signalen te herkennen en op grond daarvan adequaat te handelen.

Inhoud van deze module: multidisciplinaire aanpak, introductie verschillende risicotaxatieschalen, klinische risicotaxatie, bespreking van klinische risicotaxatie in teams, gespreksoefeningen en waarnemingsoefeningen, onderscheid risicotaxatie in het dagelijks leven (veiligheid en toekomst, behandebevaluatie, verlengingsadviezen, terugvalpreventie)

Toetsing

Modules worden voornamelijk getoetst door middel van opdrachten en door presentaties. Kennis wordt getoetst daar waar deze door de docent als essentieel wordt beschouwd. Een presentie van minimaal 90% is vereist om het certificaat te behalen.

Meer informatie

Voor kosten, data en inschrijven zie www.rinogroep.nl/forensisch

Vragen?

Neem contact op met de infodesk:

T (030) 230 84 50

E infodesk@rinogroep.nl

RINO Groep

Bezoekadres
St. Jacobsstraat 12-14
3511 BS Utrecht

Postadres
Postbus 347
3500 AH Utrecht

Infodesk
T (030) 230 84 50
E infodesk@rinogroep.nl
I www.rinogroep.nl